

Prof. dr hab. Danuta Stawasz
Katedra Zarządzania Miastem i Regionem
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

Łódź, dn. 22. 07. 2019r.

Recenzja

dorobku naukowego i dydaktyczno-organizacyjnego Pana dr. Rafała Czyżyckiego – adiunkta na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia

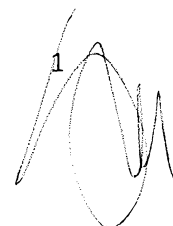
1. Formalne podstawy recenzji

Podstawą prawną dla przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Rafała Czyżyckiego jest art. 16 Ustawy z dnia 14. 03. 2003r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017r., poz. 1789), Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19. 01. 2018 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2018, poz. 261) oraz Rozporządzenie MNiSzW z dnia 1 09. 2011 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 196, poz. 1165 z 2011 r.).

Recenzję sporządzono na podstawie pisma Dziekana Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Juliusza Engelhardta z dnia 7.06. 2019r., powiadamiającego o powołaniu mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w dniu 14 maja 2019r. na recenzenta dorobku naukowego i osiągnięć naukowych dr. Rafała Czyżyckiego.

Do sporządzenia recenzji otrzymałam komplet dokumentacji dotyczącej osiągnięć naukowych Habilitanta, a w szczególności:

- a) Wniosek z dnia 19. 03. 2019r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia (kserokopia) skierowany przez dr. Rafała Czyżyckiego do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów,
- b) Dane osobowe,

- c) Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych w języku polskim,
- d) Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych w języku angielskim,
- e) Wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacje o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki,
- f) Wykaz publikacji załączonych do wniosku,
- g) Oświadczenia współautorów i współredaktorów publikacji,
- h) Uchwałę o umorzeniu postępowania habilitacyjnego wszczętego w dniu 9.01.2017r. w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse,
- i) Pozostałe zaświadczenia,
- j) Nośnik elektroniczny zawierający przedkładane dokumenty (2 płyty CD).

Przekazana dokumentacja jest kompletna i wystarczająca do przygotowania zleconej mi recenzji. Zgodnie z treścią przekazanych dokumentów, dr Rafał Czyżycki spełnia formalne kryteria wymagane od kandydatów ubiegających się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

2. Podstawowe dane o przebiegu pracy naukowej Kandydata

Dr Rafał Czyżowski w 1999r. uzyskała tytuł magistra ekonomii na Wydziale Transportu i Łączności Uniwersytetu Szczecińskiego, a przygotowana przez Niego praca magisterska pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Józefa Hozera nosi tytuł „Wykorzystanie statystycznej analizy działalności przedsiębiorstwa w zarządzaniu”.

W 2004r. na podstawie przygotowanej rozprawy doktorskiej pt. „Metody ilościowe w badaniu wartości rynkowej nieruchomości gruntowych w Polsce” uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w specjalności: ekonometria, statystyka, rynek nieruchomości. Promotorem Habilitanta był prof. zw. dr hab. Waldemar Tarczyński, a recenzentami w przewodzie doktorskim prof. zw. dr hab. Marek Walesiak oraz prof. zw. dr hab. inż. Jan Purczyński. Praca doktorska w tym samym roku została opublikowana w formie monografii pt. „Metody ilościowe w analizie wartości rynkowej nieruchomości gruntowych w Polsce”, w Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Szczecińskiego (s. 241). W październiku 2005r. za rozprawę doktorską Habilitant został wyróżniony nagrodą indywidualną Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

2

W 2000r. dr Rafał Czyżycki ukończył studia podyplomowe w zakresie „Wycena nieruchomości i przedsiębiorstw” oraz „Pośrednictwo i zarządzanie”. W dostarczonej dokumentacji brak dyplomów potwierdzających uczestnictwo i ukończenie niniejszych studiów podyplomowych. Podobnie w przypadku ukończonego kursu „Szkoła Giełdowa” – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie – Uniwersytet Szczeciński (1999r.), brak załączonego certyfikatu.

Od 22.03.2004r. Habilitant jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Metod Ilościowych na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Natomiast w latach 1999 – 2004 był zatrudniony na stanowisku asystenta w Zespole Metod Ilościowych na Wydziale Transportu i Łączności Uniwersytetu Szczecińskiego. Od 2017r. jest kierownikiem Laboratorium Statystycznego STAT-LAB na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego.

Dr Rafał Czyżycki pismem z dnia 5 maja 2017 roku zwrócił się do Rady Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego o umorzenie postępowania habilitacyjnego wszczętego 9 stycznia 2017r. w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie finansów. Rada Wydziału Uchwałą nr 1.2/10/2016/2017 z dnia 11.05.2017r. przychyliła się do wniosku i umorzyła postępowanie habilitacyjne dr. Rafała Czyżyckiego.

3. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (2004-2019) ze szczególnym uwzględnieniem monografii „Środki finansowe Unii Europejskiej jako determinanta rozwoju regionalnego w Polsce”

Uwzględniając wytyczne zawarte we wspomnianym Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 01.09.2011, i na ich podstawie odnosząc się do dorobku Habilitanta w ujęciu ilościowym należy wskazać na:

- ✓ 1 monografię pt. „Środki finansowe Unii Europejskiej jako determinanta rozwoju regionalnego w Polsce” (Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2019), wskazaną przez Kandydata jako osiągnięcie naukowe wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017r., poz. 1789) (Autoreferat s. 3),
- ✓ 2 artykuły (w tym jeden we współautorstwie) w czasopismach znajdujących się w bazie ERIH,
- ✓ 38 artykułów (w tym 8 w języku angielskim) nie notowanych w bazie JRC albo ERIH,

- ✓ 1 monografię (poza wskazaną jako osiągnięcie naukowe) pt. „Inwestor indywidualny na polskim rynku kapitałowym”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, ss. 343,
- ✓ autorstwo lub współautorstwo 15 rozdziałów w monografiach lub w podręcznikach (w tym 4 w języku angielskim),
- ✓ inne publikacje (z kategorii opracowania zbiorowe, katalogi zbiorów, dokumentacja prac badawczych, ekspertyzy, utwory i dzieła artystyczne),
- ✓ łącznie Habilitant po uzyskaniu stopnia doktora wykazuje 76 publikacji (w tym 32 w we współautorstwie); (Zestawienie dorobku naukowo-badawczego, Załącznik nr 5, s. 20).

Dr Rafał Czyżycki w Autoreferacie (s. 12) określa dwa główne obszary swoich zainteresowań badawczych. Pierwszy z nich to metodyczne aspekty pomiaru rozwoju regionalnego i do niniejszego nurtu przypisuje 6 osiągnięć naukowo-badawczych – 3 artykuły opublikowane w języku polskim oraz 3 w języku angielskim. Wszystkie wskazane publikacje są nisko punktowane – w języku polskim ukazały się w Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Ekonomicznych Problemach Usług oraz Marketingu i Zarządzaniu. W języku angielskim w European Journal of Service Management (Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego), w materiałach konferencyjnych oraz w pracy zbiorowej wydanej w Niemczech. Drugi nurt badawczy to: analiza wpływu funduszy pomocowych Unii Europejskiej na rozwój regionalny w Polsce. W ramach tego obszaru Habilitant wskazuje na 4 publikacje – artykuły opublikowane w nisko punktowanych polskich czasopiśmie (2 w języku polskim oraz 2 w języku angielskim). Wszystkie wskazane przez Habilitanta publikacje przypisane do obu nurtów ukazały się w czasopiśmie o lokalnym zasięgu rozpowszechniania.

Oprócz głównego osiągnięcia naukowego (monografii – „Środki finansowe Unii Europejskiej jako determinanta rozwoju regionalnego w Polsce”) oraz publikacji przypisanych do dwóch nurtów zainteresowań, Habilitant jest autorem lub współautorem 55 innych opublikowanych prac naukowych. Wśród tych prac, 13 publikacji (artykuły oraz rozdziały monografii) zostały opublikowane w języku angielskim zarówno w wydawnictwach polskich, jak i w 4 przypadkach w wydawnictwach zagranicznych. Artykuły w języku polskim ukazały się przede wszystkim w wydawnictwach Uniwersytetu Szczecińskiego, tj. „Europa Regionum”, „Ekonomiczne Problemy Usług”, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, „European Journal of Service Management”, „Marketing i Zarządzanie”, „Problemy

Zarządzania Finansów i Marketingu”, „Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego” oraz w zeszytach naukowych Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, czy też zeszytach naukowych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W przedstawionym wykazie publikacji nie ma pozycji opublikowanych w czasopismach o zasięgu krajowym.

Liczba cytowań publikacji i wartość indeksu Hirscha wg Google Scholar to: liczba indeksowanych prac – 54; cytowania – 102; indeks Hirscha – 6 (na dzień 13.03.2019r.).

Baza Harzing's Publish or Perish odnotowuje: liczbę indeksowanych prac – 52; 109 cytowań publikacji Habilitanta, indeks Hirscha wynosi – 6 (na dzień 13.03.2019r.).

Liczba publikacji w bazie BAZEKON: 23.

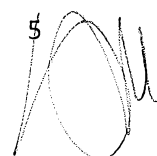
Liczba publikacji w bazie CEJSH: 7.

Skala upowszechniania dorobku Habilitanta poprzez aktywne uczestnictwo w naukowych konferencjach krajowych i zagranicznych jest niska, albowiem w okresie objętym oceną (2004-2018) wziął aktywny udział jedynie w 7 konferencjach (w tym w dwóch w Czechach –w 2013 oraz 2014 roku). Jako uczestnik tychże konferencji wygłosił referaty tematycznie wpisujące się w obszar zagadnień z zakresu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Habilitant w okresie oceny był trzykrotnie członkiem (wykonawcą) zespołów realizujących projekty badawcze. Projekt pt. „Edukacja i świadomość finansowa w Niemczech i w Polsce. Transfer wiedzy, analiza i rekomendacje” realizowany przez Polsko-Nieniecką Fundację na rzecz Nauki pod kierunkiem dr hab. B. Świeckiej (2017-2018). Kolejne dwa projekty finansowane były przez Narodowe Centrum Nauki. Tytuły tych projektów to: „Gospodarka finansowa w jednostkach samorządu terytorialnego” – kierownik dr M. Gorzałczyńska-Koczkodaj (2010-2012) oraz „Partnerstwo publiczno-prywatne jako determinanta rozwoju jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego” – kierownik projektu dr M. Majchrzak (2009-2011). Tematyka projektów odbiega od głównych nurtów badawczych zainteresowań wskazanych przez Kandydata, tzn. od metodycznych aspektów pomiaru rozwoju regionalnego oraz od analizy wpływu funduszy pomocowych Unii Europejskiej na rozwój regionalny w Polsce. Był także członkiem (wykonawcą) projektu finansowanego w ramach programu badawczego UE Horyzont 2020 (projekt No. 694638). Niestety dr. Rafał Czyżycki nie przedstawia w Autoreferacie wymiernych efektów uczestnictwa w niniejszych projektach.

Dr Rafał Czyżycki nie przebywał na stażach naukowych w ośrodkach naukowych w kraju ani zagranicą. Nie był recenzentem publikacji w czasopismach krajowych oraz międzynarodowych.

5

W okresie oceny był dwukrotnie członkiem komitetów organizacyjnych naukowych konferencji organizowanych w Szczecinie.

Pełnił funkcję redaktora statystycznego zeszytów naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego (6 krotnie), funkcję redaktora naukowego Zeszytu Naukowego European Journal of Service Management, Vol. 28, sekretarza redakcji Zeszytu Naukowego Europa Regionum nr 1/2018.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Statystycznego (od 1998r.), Towarzystwa Wiedzy Powszechnej (od 2003r.), Polskiego Stowarzyszenia Programu Neurologiki (od 2009r.), Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych (od 2014r.).

Habilitant w dokumentacji wniosku awansowego wskazuje na uczestnictwo w 10 ekspertyzach czy opracowaniach na zamówienie. Świadczy to o dość szerokiej współpracy z otoczeniem gospodarczym. Przykładowo, współpracował w ramach zespołu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na rzecz wycen dla potrzeb Z.CH. Polsce, był konsultantem statystycznym w projekcie opracowania koncepcji wdrożenia zintegrowanego systemu informatycznego SAP EPR w obszarze gospodarki magazynowej na zlecenie firmy RELPOL S. A., wyceny wartości udziałów spółki Transtech Usługi Sprzętowe i Transportowe sp. z o.o., wyceny wartości udziałów spółki Budchem sp. z o.o. Niestety dr Rafał Czyżycki nie przedstawia zakresu swojego zaangażowania w poszczególnych projektach. W żadnym z wymienionych projektów nie pełnił funkcji kierowniczej.

Przedstawione do oceny główne osiągnięcie naukowe (rozprawa habilitacyjna) pt. „Środki finansowe Unii Europejskiej jako determinanta rozwoju regionów w Polsce” (opublikowane przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego w 2019r.) liczy 225 stron zasadniczego tekstu. Opracowanie to uzyskało dwie pozytywne recenzje wydawnicze, sporządzone przez dr hab. Dorotę Rynio prof. UE we Wrocławiu oraz dr hab. Agnieszkę Alińską prof. SHG w Warszawie. Rozprawa została przygotowana przy wykorzystaniu wielu pozycji literatury (ponad 400 pozycji, w tym raporty i dokumenty). Przegląd literatury dokonany przez Habilitanta uznaję za obszerny, jednakże Kandydat wykorzystał głównie literaturę z wcześniejszego okresu – koniec XXw. oraz I połowy XXIw. Treści pracy wzbogacone są 15 rysunkami oraz 33 tabelami. Dodatkowym uzupełnieniem są aneksy w liczbie 27.

Podjęta przez Habilitanta tematyka dotycząca wpływu środków finansowych na rozwój polskich regionów jest ważna i aktualna z naukowego punktu widzenia, a także można

w tym przypadku wskazać na jej znaczenie dla prowadzenia polityki rozwoju regionalnego. Podstawowym założeniem przyjętym przez Kandydata jest uznanie, iż rozwój regionalny postrzegany jest jako „proces pozytywnych przemian jest jednocześnie procesem wielowymiarowym, heterogenicznym i długofalowym, co powoduje, że jego uchwycenie i opis jest niezmiernie trudne” (s. 22). Zgadzam się w pełni z niniejszym stwierdzeniem i dlatego też każda kolejna próba określenia wagi i znaczenia elementów wpływających na rozwój regionalny, a tym bardziej wpływu środków finansowych pochodzących z UE zasługuje na zainteresowanie. Sam pomysł oszacowania (pomiaru) wpływu środków finansowych na rozwój regionalny oraz na poziom spójności regionów wydaje się wielce zasadny, albowiem jeśli przeprowadzone analizy pozwolą na uchwycenie istotnych zależności, wówczas prowadzenie polityki regionalnej może być racjonalne z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia.

Recenzowana rozprawa składa się ze „Wstępu”, pięciu rozdziałów oraz części kończącej „Zakończenia”. Układ i kolejność poszczególnych części pracy uznaję za logiczny z punktu widzenia podjętego tematu. Praca ma charakter teoretyczno–empiryczny. Część teoretyczna jest punktem wyjścia do wypracowania koncepcji badań. Metodyka badań o charakterze ilościowym stanowiła podstawę do opracowania części badawczej, służącej weryfikacji postawionej hipotezy i realizacji założonych celów podjętej pracy.

Postawiona przez Autora hipoteza badawcza została sformułowana w następujący sposób: „pozyskane środki pomocowe Unii Europejskiej determinują rozwój regionów w Polsce” (s. 9).

„Głównym celem pracy jest ocena znaczenia funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej dla rozwoju regionów w Polsce. Jako cele szczegółowe przyjęto:

- 1) ocenę wpływu europejskich środków pomocowych na spójny rozwój regionów w Polsce,
- 2) wskazanie obszarów, w których alokacja środków wspólnotowych ma kluczowe znaczenie dla rozwoju regionalnego w Polsce,
- 3) analizę zmian znaczenia zmiennych diagnostycznych wraz z poziomem tego rozwoju” (s. 9).

Zarówno hipoteza jak i sformułowane cele stanowią punkt wyjścia do przygotowania recenzji omawianej monografii.

W metodologii badań naukowych wymaga się, żeby hipoteza badawcza była zoperacjonalizowana. Ponadto, aby była ukierunkowana np. czegoś jest więcej, coś jest

ważniejsze od czegoś innego. Musi wskazywać na zależności między zmienną zależną i wpływająca na nią. Hipoteza jest pewnym zadaniem, przypuszczeniem, domysłem, które dzięki przeprowadzonym badaniom zostanie potwierdzone albo zaprzeczone. Hipoteza nie może być ogólna, musi brać pod uwagę wszelkie fakty, rodzaje zależności, zjawiska wpływające na badaną kwestię. Nie może być truizmem. Niestety w przypadku recenzowanej monografii, postawiona hipoteza badawcza nie spełnia wskazanych wymagań metodologicznych.

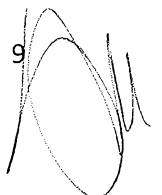
W każdym przypadku pozyskane środki pomocowe Unii Europejskiej, obojętnie w jakiej wysokości napłynęły do regionu mają wpływ na jego rozwój i nie potrzeba tego udowadniać. Ale należy stwierdzić, że niepoprawnie postawiona hipoteza (hipotezy) nie pozwala na prowadzenie rzetelnych i wiarygodnych badań. Przesądza o umiejętności postawienia problemu badawczego i jego rozwiązania. I w mojej opinii z taką sytuacją mamy do czynienia.

Powyżej przedstawione cele szczegółowe pracy, wpisujące się w cel główny - ocena znaczenia funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej dla rozwoju regionów w Polsce – uznaję za ambitne, ale zgłaszam do nich zastrzeżenia. Czy posługując się wymienionymi metodami badawczymi: metodą krytycznej analizy literatury, metodą gromadzenia materiału badawczego (w tym metodą badania dokumentów źródłowych) oraz metodą analizy statystycznej (s. 11), uda się w ogóle osiągnąć zakładane cele. Już w tym miejscu rodzą się wątpliwości co do możliwości zrealizowania zakładanych celów. I dalej, o ile 1. cel cząstkowy jest czytelny i łatwo zrozumieć intencję Autora, o tyle 2. jest niedoprecyzowany – wskazanie obszarów? jakich obszarów (regionów, sektorów)?, zaś w przypadku 3. celu analiza nie może być celem samym w sobie.

W rozdziale 1. *Istota rozwoju regionalnego* (teoretycznym) Autor wyróżnił trzy podrozdziały: 1.1. *Rozwój regionalny w teorii ekonomii*, 1.2. *Czynniki rozwoju regionalnego*, 1.3. *Rozwój zrównoważony jako współczesne wyzwanie rozwoju regionalnego*. W rozdziale tym podjęte zostały rozważania dotyczące zdefiniowania regionu, rozwoju regionalnego, czynników rozwoju regionalnego oraz wyjaśnienia, iż współczesnym wyzwaniem dla rozwoju regionalnego jest przyjęcie i respektowanie założeń rozwoju zrównoważonego. Przegląd definicji, ustosunkowanie się do nich, przyjęcie jednej i uznanie że dalsze rozważania będą się do niej odwoływały, ma istotne znaczenie dla zrozumienia i wyjaśnienia o czym będzie traktowała rozprawa oraz co będzie przedmiotem badań. W przypadku recenzowanej monografii należałoby od tej części spodziewać się zdefiniowania jak będzie

rozumiany region, rozwój i rozwój regionalny, jakie czynniki i mechanizmy wpływają na rozwój regionalny, jakie teorie ekonomiczne wyjaśniają rozwój regionalny. Niestety zaprezentowane w niniejszym rozdziale kwestie nie do końca definiują i wyjaśniają te podstawowe dla pracy kategorie. Znajduję w treści całego rozdziału wiele nieścisłości, niejasności, płytkiego potraktowania. Nawet autorska definicja, w której Autor przyjmuje, iż „rozwój regionalny jest pewną wielowymiarową charakterystyką opisującą, w zakresie uwzględniającym występujące ograniczenia, w sposób kompleksowy efekt pozytywnych zmian ilościowych i jakościowych w obszarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i/lub instytucjonalno-politycznym, do których doszło na danym obszarze” (s. 22) nie stanowi wystarczającego wyjaśnienia, jak należy rozumieć tę kategorię. Tym bardziej, iż po podaniu tej definicji, znajduje się zapis, mówiący, iż „rozwój regionalny to proces przede wszystkim o charakterze ekonomicznym”, bez wyjaśnienia na czym polega, w czym się przejawia. Pozostałe wymiary tzn. obszar społeczny, środowiskowy oraz i/lub instytucjonalno-polityczny też nie zostały doprecyzowane. Zgadzam się z Autorem, iż rozwój regionalny jest pojęciem trudnym do zdefiniowania, co nie zwalnia Go od wnikliwego podejścia, które to pozwoliłoby w pełni przybliżyć tę kategorię. Treści części *1.1. Rozwój regionalny w teorii ekonomii rozmijają się z jej tytułem*. Tradycyjne szkoły ekonomii stanowią podstawę teorii wyjaśniających mechanizmy i czynniki rozwoju regionalnego. Teorie ekonomii przestrzennej oraz klasyczna teoria lokalizacji wyjaśniają mechanizmy rozwoju regionalnego, ale nie zostały one wskazane nawet z nazwy. Ekonomia instytucjonalna (sfera ekonomii jest zależna od instytucji) pozwala na wyjaśnienie, jaki wpływ na decyzje gospodarcze (dotyczące gospodarki kraju/regionu/miasta) mają uwarunkowania historyczne i kulturowe. Nie wchodząc głębiej w wyjaśniania tych kwestii stwierdzam, iż podpunkt 1.1. został nieodpowiednio nazwany w stosunku do jego treści. Przegląd teorii rozwoju regionalnego znajduje się w kolejnym rozdziale pracy pt. *„Polityka regionalna Unii Europejskiej”*, podpunkt 2.1. *„Polityka regionalna jako narzędzie wspierania rozwoju regionalnego”*. I dalej, nie wiadomo z jakich względów Autor utożsamia rozwój regionalny i lokalny. Wynika to najprawdopodobniej z braku dokładnego zdefiniowania wykorzystywanych pojęć tj. region, rozwój regionu i rozwój regionalny, poziom lokalny oraz rozwój lokalny. Klarowność wywodów wokół tych określeń byłaby wielce przydatna w tym miejscu pracy. Zapewne określenia te wzajemnie się przenikają, ale różnica jest istotna gdy w grę wchodzi polityka rozwoju i instrumenty jej realizacji.

9

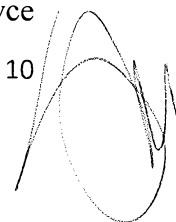

Czynniki rozwoju regionalnego zostały zaprezentowane w rozdziale 1. podpunkt 1.2. *Czynniki rozwoju regionalnego*, ale Autor dokonał ich przeglądu w sposób przypadkowy, wg podziałów na kategorie bez podania kryteriów ich klasyfikacji. Brakuje refleksji Autora co do wagi i znaczenia tychże czynników. Czynniki te zostały pokazane w tradycyjnym ujęciu, bez zwrócenia uwagi, iż w dobie gospodarki opartej na wiedzy, globalizacji, postępu techniczno-technologicznego, dynamicznego rozwoju technik ICT zupełnie odmienne czynniki przesądzą o rozwoju gospodarek poszczególnych krajów/regionów/miast. Według mojej opinii uwzględniając całą pracę, jest to bardzo ważna jej część, albowiem powinna stanowić podstawę do przyjęcia mierników pozwalających na pomiar rozwoju regionalnego zgodnie z współczesnymi zjawiskami.

Nie znajduję uzasadnienia dla rozważań dotyczących rozwoju zrównoważonego (podpunkt 1.3. *Rozwój zrównoważony jako współczesne wyzwanie rozwoju regionalnego*) w tym miejscu pracy. Hipoteza badawcza oraz cele pracy sformułowane we Wstępie rozprawy nie dotyczą oceny wpływu wykorzystania środków pomocowych UE na zrównoważony rozwój polskich regionów. Dobór mierników wykorzystanych do oceny rozwoju regionalnego nie pozwala wnioskować o realizacji założeń rozwoju zrównoważonego.

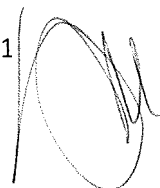
Nie udało się Autorowi monografii (podpunkt 2.1.) w pełni klarownie pokazać, czym jest polityka regionalna, przez kogo określana, jakie może przybierać cele oraz jakie instrumenty mogą być wykorzystywane na rzecz jej realizacji.

W rozdziale drugim pt. „*Polityka regionalna Unii europejskiej*” omówione zostały takie kwestie jak: przyczyny i skutki zróżnicowania poziomu rozwoju regionów oraz możliwości wpływania na zmiany zachodzące w regionach poprzez prowadzenie polityki regionalnej. Pokazane zostały założenia polityki Unii Europejskiej w zakresie oddziaływania na rozwój regionów Wspólnoty (wzrost wewnętrznej spójności). Omówiona została działalność UE w kierunku niwelowania nadmiernego zróżnicowania poziomu rozwoju regionów Wspólnoty, poprzez uruchomienie instrumentów finansowych tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Dwie zasadnicze uwagi do treści tego rozdziału są następujące: dlaczego w tym rozdziale podpunkt 2.1. „*Polityka regionalna jako narzędzie wspierania rozwoju regionalnego*” zawarł Autor rozważania dotyczące teorii rozwoju regionalnego. Zdecydowanie korzystniej byłoby je zaprezentować w rozdziale 1. Na wyraźne zaakcentowanie zasługuje ukazanie przez Habilitanta zmian jakie zaszły w samej polityce

UE, wynikających z ogólnoświatowych trendów. Współczesna polityka regionalna krajów i regionów UE jest ukierunkowana poprzez cele Strategii Europa 2020 na inteligentny rozwój, także rozwój zrównoważony, rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Mierniki pozwalające na ocenę wdrażania tych trendów w przypadku polskich regionów nie zostały niestety wzięte pod uwagę. Rozdział 2. ma charakter opisowy, bez komentarzy ze strony Autora chociażby na temat korzyści jakie odniosła Polska i polskie regiony z uczestnictwa w UE.

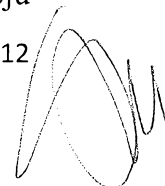
W rozdziale trzecim pt. „*Rozwój polityki regionalnej w Polsce*” została scharakteryzowana polityka regionalna w Polsce, ze zwróceniem uwagi na jej ewolucję od lat 90. XXw. do założeń i rozwiązań jakie obowiązują obecnie. Autor odniósł się do polityki interregionalnej (polityka państwa) oraz intraregionalnej (polityka władz samorządu terytorialnego). W tej części pracy omówiono również skalę pomocy jaką uzyskały poszczególne regiony w ramach funkcjonujących programów pomocowych. Podobnie jak w przypadku rozdziału 2. podane treści mają charakter opisowy, bez komentarzy i głębszej refleksji ze strony Autora. Brakuje w tej części pracy opisu systemu organizacyjno-instytucjonalnego, związanego z przygotowaniem dokumentów dotyczących polityki regionalnej (zarówno interregionalnej jak i intraregionalnej) w Polsce oraz zasad i narzędzi jej realizacji. Ten brak przykładowo skutkuje takimi zapisami jak: „Założono znaczne zwiększenie środków, które będą zarządzane przez województwa....”. Od razu rodzi się pytanie, kto był decydującym i dlaczego taka decyzja mogła być podjęta. Są fragmenty zupełnie zbędne np. modele partnerstwa publiczno-prywatnego (s. 134-135) i dalej na tym przykładzie, że „...istnieje duża presja na przedsięwzięcia realizowane na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego, ze względu na duże potrzeby inwestycyjne samorządów terytorialnych” (s. 135). Stwierdzenie, że istnieje „...duża presja na przedsięwzięcia...” zostało podane za K. Brzozowską (artykuł z 2011r.). Czy obecnie taka presja jest wywierana - mamy 2019r. - można by tak stwierdzić podejmując badania w tym względzie albo wykorzystując wyniki aktualnych badań. Bardzo rażą wywody postulatywne, np. „Polityka spójności jest ogromną, niepowtarzalną szansą polskich regionów. Aby wzmocnić efektywność polityki spójności UE i jej wpływ na rozwój regionów, należy...” (s. 157), można by się zgodzić z tym zapisem, gdyby był to postulat sformułowany przez Autora pracy w wyniku prowadzonych przez niego analiz, a nie stwierdzenia przytoczonego za T.Dorożyńskim (artykuł 2012). Zawsze rekomendacje powinny się znaleźć w ostatnich

częściach pracy, jako podsumowanie, a nie w części opisowej – charakteryzującej jakies zjawisko, proces, mechanizm.

Najważniejsze dla całościowej oceny monografii są jej dwa ostatnie rozdziały. W rozdziale czwartym pt. „*Metodyczne aspekty pomiaru rozwoju regionów*” wskazano na metodyczne problemy związane z pomiarem rozwoju regionów. Dokonany przegląd różnych metod i podejść jest w mojej ocenie wystarczający, aby dokonać odpowiedniego wyboru i przeprowadzić badania mające za zadanie weryfikację hipotezy oraz realizację założonych celów pracy. Nawiązując do treści zawartych w tym rozdziale, w pełni zgadzam się, że „etap merytorycznego doboru zmiennych powinien uwzględniać wiedzę z zakresu ogólnej teorii ekonomii, ekonomik branżowych, nowoczesnej ekonomicznej teorii regionów (?)...” (s. 170). Dobór mierników powinien być pochodną przyjętej definicji badanego obiektu (procesu, zjawiska), celu badań oraz możliwościami dysponowania odpowiednimi informacjami statystycznymi. Wydaje się, że o wyborze mierników w przypadku badania rozwoju regionalnego zdecydował właśnie dostęp do informacji statystycznych. Autor przedstawił listę zmiennych diagnostycznych charakteryzujących rozwój regionalny i lokalny, jako zmienne opisujące ten rozwój bez podania jakiegokolwiek uzasadnienia tego wyboru. Wykorzystanie tego zestawu zmiennych diagnostycznych zaważyło na wynikach przeprowadzonych badań. Zmienne diagnostyczne przydzielono do czterech ładów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego oraz instytucjonalno-politycznego. Można przy ich wykorzystaniu wnioskować o pewnych charakterystykach (zmianach) w ramach wyróżnionych ładów, ale nie o istotnym oddziaływaniu na rozwój społeczno-gospodarczy. Ponadto ład instytucjonalno-polityczny nie został zdefiniowany, a dalej przypisane mu mierniki są wielce dyskusyjne.

Wyniki przeprowadzonych badań zostały zaprezentowane w rozdziale 5. pt. „*Rola i wpływ pomocy finansowej Unii Europejskiej na rozwój regionalny w Polsce*”. Część badawcza pracy z założenia powinna pozwolić na weryfikację hipotezy, zrealizowanie celów częściowych oraz celu głównego. Trudno uznać, iż hipoteza pracy została zweryfikowana, albowiem, jak już uprzednio stwierdziłam, została ona niepoprawnie sformułowana. Przy wykorzystywaniu w badaniach społecznych metod statystycznych należy w pierwszej kolejności dokonać wyboru zmiennych, które po dokonaniu stosowych obliczeń, pozwolą na wyciągnięcie wiarygodnych wniosków. W tym przypadku dobór zmiennych uważam za nieodpowiedni. Wyróżnienie czterech ładów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego oraz instytucjonalno-politycznego w ogóle budzi szereg zastrzeżeń, jeśli mówimy o rozwoju

regionu czy rozwoju regionalnym. Takie wyróżnienie i przeprowadzona analiza przy wykorzystaniu wskaźników w ramach czterech ładów daje podstawę do wnioskowania, jakie zmiany zaszły w ramach danego ładu. Przyjęcie założenia, że rozwój regionu ma być spójny w ujęciu wewnętrznej spójności na poziomie powiatów, nie daje podstaw do wnioskowania o rozwoju tegoż regionu. Określenie typu rozwoju zrównoważonego regionów (zintegrowany, niezintegrowany, częściowo zintegrowany, niezintegrowany rozwijający się społecznie itd.) jest uproszczoną klasyfikacją regionów, nic istotnego nie wnoszącą do pozyskania wiedzy na temat roli i znaczenia środków pomocowych UE dla rozwoju regionów w Polsce.

Interpretacja otrzymanych wyników nasuwa wiele wątpliwości. Ze statystycznego punktu widzenia są one zasadne, ale brak jest racjonalnego wytłumaczenia, dlaczego przyjęły określoną wartość.

Recenzowana praca dotyczy bardzo ważnego zagadnienia, jakim jest ocena wpływu środków pomocowych UE na rozwój regionalny. Tematyka ta wpisuje się w lukę badawczą w polskim piśmiennictwie, polegającą na braku obiektywizacji oceny wpływu funduszy UE w praktyce funkcjonowania Polski i poszczególnych regionów. Jednakże według mojej opinii wartość poznawcza pracy jest niska. O takiej opinii przesądza część badawcza pracy. Wykonane badania i wyciągnięte na ich podstawie wnioski nie poszerzają w istotny sposób naszej wiedzy na temat wpływu funduszy UE na rozwój regionalny w Polsce.

Pewne treści monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe pokrywają się z treściami zawartymi w artykułach autorstwa dr. Rafała Czyżyckiego, przedstawionych do oceny w postępowaniu habilitacyjnym.

4. Ocena osiągnięć organizacyjnych i dydaktycznych Habilitanta w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (2004-2018)

Przechodząc do oceny osiągnięć organizacyjnych i dydaktycznych Habilitanta stwierdzam, iż są one bardzo skrótowo pokazane w Autoreferacie. Jednakże, dorobek z tego zakresu zdecydowanie korzystniej kształtuje się niż dorobek badawczo-naukowy.

W latach 2007-2016 Habilitant był promotorem 25 prac licencjackich, 8 magisterskich, recenzentem 13 prac licencjackich i 18 magisterskich. Wszystkie prace zostały obronione na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego.

Był promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej mgr G. Sipińskiej pt. „Pośrednictwo ubezpieczeniowe w rozwoju ubezpieczeń na życie”, obronionej w 2018r. na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Jest promotorem

pomocniczym rozprawy doktorskiej mgr P. Reczulskiego. Tytuł rozprawy to: „Automatyzacja doradztwa finansowego z wykorzystaniem Fintechu i Robo Advice”, a przewód doktorski został otwarty w lutym br. Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego.

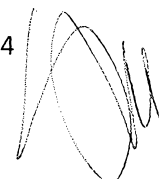
Dr Rafał Czyżycki we współautorstwie z M. Handertem lub R. Klóską opublikował 14 podręczników akademickich, których treści dotyczą zagadnień prognozowania, statystyki, ekonometrii, badań operacyjnych. Tematyka niniejszych podręczników jest zbieżna z tematyką zajęć prowadzonych przez Habilitanta na różnych typach studiów: stacjonarnych, niestacjonarnych, podyplomowych.

Oprócz zajęć dydaktycznych w macierzystej jednostce prowadził także zajęcia w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu (Wydział Ekonomiczny w Szczecinie), Wyższej Szkole Humanistycznej TWP w Szczecinie. Prowadził zajęcia z takich przedmiotów jak: matematyka finansowa, ekonomia matematyczna, statystyka opisowa, statystyka matematyczna, wnioskowanie statystyczne, ekonometria, prognozowania i symulacje, prognozowanie ekonomiczne, ekonometria i prognozowanie zjawisk społeczno-gospodarczych, badania operacyjne, metody ilościowe w ekonomii, metody ilościowe w logistyce, fakultatywnie – zajęcia z zakresu wielowymiarowej analizy danych ekonomicznych oraz seminarium licencjackie i magisterskie.

W świetle niniejszych informacji, jednoznacznie wynika, iż dwa główne nurty badawcze wskazane przez Kandydata oraz publikacje wpisujące się w te nurty tematycznie różnią się z profilem Jego aktywności dydaktycznej.

Wśród innych osiągnięć należy wskazać na współautorstwo w przygotowaniu materiałów szkoleniowych na użytek specjalistycznego kursu „Szkolenia nauczycieli i kadry w szkołach Centrum Edukacyjnego ASK 2011-2013” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Zaangażowanie w realizację projektu „Project Management Training”, zrealizowanego w ramach Zachodniopomorskiej Grupy Regionalnej IPMA.

Dr Rafał Czyżycki ma swój udział w pracach organizacyjnych na rzecz macierzystej jednostki. W latach 2005-2010 był członkiem Komisji Rekrutacyjnej, w 2005-2008 członkiem Rady Dydaktycznej, natomiast w latach 2008-2012 oraz 2012-2016 członkiem Rady Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Obecnie jest członkiem Komisji dziekańskiej ds. parametryzacji Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług

Uniwersytetu Szczecińskiego na okres 2016-2020 oraz kierownikiem Laboratorium statystycznego STAT-LAB.

Za działalność naukową otrzymał nagrody: w 2005r. – za rozprawę doktorską, w 2006r. Nagrodę Rektora (nagroda zespołowa III stopnia) za szczególne osiągnięcia w dziedzinie nauki oraz w 2010 otrzymał brązowy medal za długoletnią służbę przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Konkluzja

Po szczegółowym zapoznaniu się i dokonaniu całościowej oceny dorobku naukowo-badawczego Kandydata, ze szczególnym uwzględnieniem monografii pt. „Środki finansowe Unii Europejskiej jako determinanta rozwoju regionów w Polsce”, wraz z całą otrzymana dokumentacją dotyczącą działalności dydaktycznej, organizacyjnej, przebiegu pracy zawodowej dr. Rafała Czyżyckiego, adiunkta na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie, stwierdzam, iż w mojej ocenie dorobek ten ujęty kompleksowo nie spełnia warunków stanowiących podstawę uzyskania stopnia doktora habilitowanego określonych w Ustawie z dnia 14 marca 2003r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wyrażam negatywną opinię w sprawie nadania dr. Rafałowi Czyżykiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

Prof. dr hab. Danuta Stawasz